

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החיים כסדר

האופטימיות החסידית - כ"מים קרים על נפש עייפה..."

תמליל מעובד מתוך שיעורי הרב כלב

דוקא בתקופת משבר, רוויית תשישות ותעוקת 'טפשת' נפשית, אל לו לאדם להניח לעצמו בשום פנים ואופן להישאב אל תוך החור השחור הדכאוני (ועד כהות חושים גמורה...) של העדר העשיה והבריחה מהאחריות...

[כי כאשר חס ושלום מתיר האדם לעצמו לשקוע יתר על המידה עד כדי התנתקות מהמציאות, הרי נמלט הוא בזה מהמערכה, ובכך מאפשר הוא לצד ההרסני שבו לפגוע בו פעמיים: לבד זאת שכבר קלקול גדול הוא עצם הנטיה שבאדם 'לראות' רק 'שחורות', נטיה הפותחת ומיישרת בפני יצרו את הדרך לדכאו כליל – הנה עוד מתעצם הקלקול שבעתיים כאשר גם רופס הוא. שהרי פשוט הוא אשר 'ציאת האדם מן העולם' מחריפה ומירעה את המצב, בהחמירה את חנק דילול החיות עד כדי עלפון וחוסר אונים מוחלט... כלומר, כשפורש האדם אל חדלון חוסר המעש מעצים הוא בעצמו את קלקולו – במו ידיו משחרר הוא בזה את מקטרגו להרוס ולחבל ולעשות בו שפטים באין מפריע...] כי אם בדיוק להיפך.

בעתות של חולשת הדעת עלינו להתעשת בזמן ולעצור את מגמת ההדרדרות. צו החיים תובע מאתנו להתחזק ולומר לעצמנו בנחישות: דוקא משום שבעת נפילת הרוח זקוקים אנו לגיוס כוחותנו הנעלמים, הרי לא רק שנמשיך ונשמור על הקיים, אלא עוד נוסיף משימה אחת נוספת או שתיים!...

רק גישה בריאה שכזו חושפת ומביאה אל הגילוי את ענינה הפנימי של כל ירידה – שאינה אלא צורך עליה! הפועל על עצמו לדבוק בהתמדה בכיוון זה, זוכה לראות במוחש כיצד דוקא מתוך שממת חורבות החורבן צומחת לה תמיד – לפלא – אמת חדשה!...

לוח שיטורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

שימו לב - שיעור חדש בירושלים: מידי יום שני בערב בשעה 21:45, יתקיים בסטודיו 'רישייפ' (רחוב דרך החורש 90 רמות ב').

☆ השיעור לנשים ולגברים ☆ דמי השתתפות בהוצאות 20 שח ☆ כיבוד קל במקום!

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית – לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

שבת-חזון

שבת זו נקראת על שם "חזון ישעיהו" שמפטירים בשבת הסמוכה לתשעה באב (או בשבת החלה בתשעה באב עצמו). הפטרה זו היא האחרונה משלש הפטרות הפורענות שקוראים בשלש השבתות שלפני תשעה באב. אחרי תשעה באב קוראים 'שבע דנחמתא', הן שבע הפטרות הנחמה שמפטירים

בשבע השבתות הבאות.

ידועה אימרתו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב כי חזון הוא מ"לשון מחזה". בשבת זו בה "מראין מרחוק לכל אחד ואחד את המקדש דלעתיד", עלינו לעורר געגוענו וכיסופנו לביאת משיח צדקנו. לדרבן עצמנו להרבות במעשים טובים הממהרים ומזרזים את הגאולה האמיתית והשלימה בבנין בית המקדש דלעתיד כאן למטה.

תשעה-באב

רקע, הלכות ומנהגים..

לאורך כל הדורות מאז חורבן בית המקדש מתאבל עם ישראל בכמיהה לבניינו. מבט חטוף בלוח השנה היהודי ובסידור התפילה מבהיר מיד את מרכזיותו של בית המקדש בהווה היהודית. שלוש פעמים ביום, בסיום תפילות העמידה, אנו מוסיפים ומבקשים: "שייבנה בית המקדש במהירה בימינו", וגם ליל הסדר מסתיים בהכרזה "לשנה הבאה בירושלים". בית המקדש הוא המקום המיועד לעבודת האדם את בוראו ובו שוכן הקב"ה ומתגלה לעמו. התורה מחייבת כל יהודי במצות העליה לרגל אל המקדש שלוש פעמים בשנה, שם יתראה לפני האלוקים וגם יראה "את פני ה' אלוקיך" - יראה את פני השכינה. לפיכך בניין בית המקדש הוא תמצית משאלותיו של העם היהודי לדורותיו, שהרי כל צרות וייסורי עמנו אינם אלא תולדה של חורבן בית המקדש. הכמיהה לבניינו הינה למעשה הציפייה לבניינה המחודש של האומה היהודית ושיבתה למקומה הראוי לה, אזי תחזור השכינה לשכון בישראל להשפיע ולהאיר את העולם כולו.

ט' באב - יום של פורענות
המשנה במסכת תענית מפרטת חמש פורעניות קשות שאירעו לעם ישראל במהלך הדורות ביום ט' באב:

א. חורבנו של בית המקדש הראשון - הבית הראשון שנבנה על ידי שלמה המלך עמד על מכונו ארבע מאות ועשר שנים, ונחרב בימי צדקיהו המלך ביד צבא

"הארץ אשר עברנו בה לתור אותה – ארץ אוכלת יושביה היא וגו'", נתפתו בני ישראל להאמין לדברי המרגלים – "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא". אמר רבי יוחנן: תשעה באב היה; אמר להם הקב"ה – "אתם בכיתם בכייה של חינוך ואני קובע לכם בכייה לדורות" (תענית כט).

ד. נפילת העיר ביתר – בימי מרד בר כוכבא (חמישים ושתיים שנה לאחר חורבן בית המקדש השני), התבצר בעיר ביתר כח יהודי גדול שמנה רבבות רבות מישראל. עיר זו שהיתה מרכז האוכלוסין הגדול והמבוצר ביותר בזמן המרד, נפלה גם היא בתשעה באב. בין תיאורי הזוועה המזעזעים והנוראיים שהתרחשו בנפילת העיר, מסופר בין השאר על נהרות דם אשר זרמו בעיר ובמורדותיה עד ששקע הסוס בדם עד חוטמו.

ה. חרישת ירושלים – לאחר דיכוי מרד בר כוכבא, בקשו הרומיים למחות כל זכר לריבונות יהודית בארץ ישראל. לשם כך שינו את שמה של הארץ ל"פלשתינה" על שם העם הפלשתי הקטן ששכן בדרום שפלת החוף מאות שנים קודם לכן.

את שמה של ירושלים שינו ל"איליה קפיטולינה", ואת אדמתה חרשו לאורכה ולרוחבה, כדי למחות ולהכחיד כל זכר לתפארתה. עם חרישת העיר ירושלים בט' באב, נתממשה נבואת הפורענות של הנביא מיכה: "ציון שדה תחרש" (ירמיהו כ"ו, י"ח).

ערב תשעה באב

השנה חל תשעה באב ביום השבת קודש. היות ואין נוהגים מנהגי אבלות בשבת, דחו חז"ל את צום תשעה באב ליום ראשון עשרה באב. הצום מתחיל מיד בשקיעת החמה, אך אין לנהוג שאר מנהגי אבלות עד צאת הכוכבים (מוצאי שבת).

נבוכדנצר מלך בבל בתשעה באב בשנת שלושת אלפים שלושת מאות שלושים ושמונה לבריאה (לפני 2,438 שנה).

ב. חורבנו של בית המקדש השני – עם חורבנו של בית המקדש הראשון הוגלו בני ישראל לבל. לאחר גלות בת שבעים שנה, התיר כורש מלך פרס את התחלת בנין הבית השני והמוני יהודים גולים עלו לירושלים. במקורות מסופר כי בעת הנחת היסודות לבניין בית המקדש החדש נתערבו קולות הבכי של הזקנים שראו בכבודו ותפארתו של הבית הראשון, עם תרועות השמחה של יתר העם. עשרים ושתיים שנה חלפו עד אשר הושלם בית המקדש השני, והוא עמד על תילו ארבע מאות ועשרים שנה.

בימי רבי יוחנן בן זכאי, לאחר מצור כבד על ירושלים שנמשך חודשים ארוכים, כבשו הלגיונות הרומיים את העיר והעלו באש את בית המקדש. היה זה בתשעה באב בשנת שלושת אלפים שמונה מאות עשרים ושמונה שנים לבריאת העולם (לפני 1948 שנה).

בין התיאורים המצמררים על אשר אירע בעת השריפה מסופר במדרש: "כשראה כהן גדול שנשרף (בית המקדש), עלה לראש גגו של היכל ועמו כיתות-כיתות של פרחי כהונה ומפתחות ההיכל בידיהם. אמרו לפני הקב"ה: 'ריבונו של עולם! הואיל ולא זכינו להיות גזברים נאמנים לפניך – הרי מפתחות ביתך מסורים לך!' וזרקום כלפי מעלה. יצאה כמין פיסת יד וקיבלתם. כשראו הכהנים והלוויים שנשרף בית המקדש, נטלו את הכינורים ואת החצוצרות... ונפלו באש ונשרפו".

ג. דור יוצאי מצרים ימותו במדבר – כאשר שבו המרגלים, שנשלחו ע"י משה (לבקשת העם) לתור את הארץ, והשמיעו באוזני העם דיבה רעה על הארץ:

עד מקום החיבור עם כף היד – וכך גם במהלך כל היום, כגון אם זקוקים לנטילת ידיים לאחר היציאה מהשירותים. לרחוץ על מנת להעביר ליכלוך מותר, (שאין זה בכלל רחיצה שאסרו) אך רק למקום הלכלוך ולא מעבר לכך.

בתפילת שחרית אין אומרים 'תחנון' ואין מניחים תפילין, משום שהתפילין נקראים 'פאר'. כמו כן אין מתעטפים בטלית גדול. קוראים בתורה "ויחל משה וגו'" ומפטירין בנביא ישעיהו מענין היום "דרשו ה' בהמצאו וגו'". אין אומרים 'שיר של יום' ולא 'פיטום הקטורת'. לאחר התפילה אומרים קינות בציבור, וראוי שכל אחד יקרא לעצמו מגילת 'איכה'.

אין עושים מלאכה הסובלת דיחוי (וכן לא משא ומתן של מסחר) עד צהרי היום. את מאכלי סעודת הערב שלאחר סיום הצום אין מכינים קודם חצות היום.

קודם תפילת מנחה מניחים בברכה טלית ותפילין וקוראים קריאת שמע עם שלוש הפרשיות; כמו כן משלימים 'שיר של יום' ושאר הקטעים שחסרו בתפילת הבוקר. את תפילת המנחה מתפללים בטלית ובתפילין.

אודות לימוד התורה נאמר "פקודי ה' ישרים משמחי לב", לפיכך מחצות היום של ח' באב ועד מוצאי תשעה באב אין לומדים אלא בענינים המטילים עצבות, כגון בעניני פורענות או אבלות.

מוצאי תשעה באב

תפילת ערבית מתפללים מיד אחר צאת הכוכבים כדי שלא להכביד את התענית על הציבור. יש המתחילים מוקדם מהרגיל, באופן שהתפילה תסתיים בסיום התענית (במקרה כזה, אחרי התפילה יש לחזור ולקרוא קריאת שמע בזמנה).

לאחר צאת הכוכבים נוטלים ידיים באופן הרגיל עד סיום כף היד. נוטלים שלוש פעמים לסירוגין, כמעין

מותר לאכול בשר, יין ושאר מעדני שבת ב'סעודה המפסקת' שלפני תחילת הצום (סעודה שלישית של שבת).

בצום תשעה באב חלים כל העינויים הנוהגים ביום הכיפורים: איסור אכילה ושתייה, איסור רחצה וסיכה (מריחת שמן וקרם), איסור נעילת הסנדל (נעליים או סנדלים עשויים עור) ואיסור יחסי אישות.

אחר צאת השבת אומרים 'ברוך המבדיל', חולצים את נעלי השבת העשויות מעור ונועלים במקומם נעלי בד וכד'. מתפללים תפילת ערבית עם נוסח 'אתה חוננתנו' של מוצ"ש, ואחר תפילת שמונה עשרה וקדיש אומרים ברכת 'מאורי האש' על נר הבדלה (או 2 להבות מוצמדות). לאחר תפילת ערבית קוראים בציבור 'קינות' ומגילת 'איכה'.

חולה שצריך לאכול מבדיל לפני אכילתו, ולא מיד במוצ"ש. ילדים אינם מבדילים לפני האכילה, וישמעו במוצאי הצום הבדלה ככל אנשי הבית.

אין רוחצים את הכלים שנשארו משבת, עד ליום ראשון אחר חצות היום.

סיום הצום: 24 דקות אחר השקיעה, בכל איזור ואיזור ע"פ הזמן שמופיע בלוחות, ולאחר ההבדלה דוקא. למי שקשה הצום ואינו יכול להמתין עד שיבוא בעל הבית לעשות הבדלה, יכול לשתות מים או תה/קפה ללא סוכר וללא חלב גם לפני ההבדלה.

מכניסת הצום ועד צהרי היום של תשעה באב אין יושבים כרגיל על כסאות, כי אם על גבי שרפרף נמוך או על גבי הארץ. כמו כן יש להצטער בענין משכב האדם, כגון אם רגיל לישון עם שתי כריות יישן באחת. אין מנהיגו לישון על הארץ.

יום תשעה באב

בבוקר נוטלים ידיים עד קשרי האצבעות בלבד, היינו

מקדשים את הלבנה בציבור. אם אפשר, טועמים משהו קודם לכן.

כיבוס במוצאי תשעה באב נדחה: בשנה זו שהצום הוא נדחה, מותר לכבס כבר במוצאי הצום, וכן אין נוהגין שאר דיני אבילות, חוץ מאכילת בשר ושתיית יין שאסורים עד למחרת בבוקר.

תשלומין על הנטילה בשחרית (בה נטלנו רק עד קשרי האצבעות). כמו כן יש לרחוץ את הפנים ולשטוף את הפה.

אחרי תפילת ערבית קודם שבירת הצום מבדילים בברכת 'בורא פרי הגפן' וברכת 'המבדיל' (ובלא ברכה על נר ובשמים), ושותין הכוס.

"והימים האלה נזכרים ונעשים"

הנקודה העיקרית בימים אלה שלפני ט' באב הוא המסר האישי הפונה בכל דור ודור לכל אחד ואחת מישראל - אין "להתרגל" לגלות.

'תשעת הימים' אינם רק זכר למאורע היסטורי של חורבן נוראי שהתרחש בעבר הרחוק של עמנו לפני אלפי שנה. כי אם, על פי פנימיות התורה, כבכל מועדי השנה, אין מדובר אלא באקטואליה יהודית המחייבת התבוננות בחיי כל אדם בכל זמן ובכל מקום.

אל לנו, לנוכח מרירות וקשיי החיים, לשכוח על ה'עצם' שבקרבתנו. בימים אלה שלפני ט' באב טמונה תזכורת התובעת מכל יהודי באשר הוא, לעורר עצמו למודעות ולהודיה על עצם היותו "חי". כלל ידוע הוא כי 'עצם החיות', ובפרט חיים יהודיים - חיים חדורי שליחות, הוא ענין נצחי שאיננו נתפס בשינויי הזמן, וכפתגם החסידי "כל עצם - בלתי משתנה", שעצם לעולם נשאר בשלימותו.

כל יהודי בן מלך הוא. וכשמכיר (ולא רק מבין) היהודי בכך, אזי מתגלה לו מן ההעלם ה'הבטחה' האלוקית (שתמיד זורחת מתוך גרעין הוויתו) וחודרת ופועלת גם בתוך הכרתו המודעת. וכתוכנו הפנימי של פתגם חסידי נוסף: יהודי, בתוך תוכו, אינו יכול ואינו רוצה להתנתק מאלוקות. כי מצד הארת 'עצם הנשמה' - בית המקדש שבתוך כל אחד ואחת מישראל - אין הוא מסוגל להשלים עם סתמיותם של חיי הישרדות בלבד... במצב כזה של 'חורבן' שאינו אלא צערו הפנימי של בן מלך החי במנותק מאביו המלך, "הרי לא זו בלבד שבפנימיותו אין הוא מתענג בחיות זה, אלא אדרבה ימאס ויקוץ בחייו וכו'."

הסיפור השבועי

הספר הכמוס

הוא היה מתושביה הטובים והמיוחדים של ירושלים, יהודי עובד ה' וישר דרך. גם זוגתו הצדקת נודעה במעשיה הטובים. אולם קרוביהם ומכריהם ידעו כמה גדול הכאב המלווה אותם זה שנים, על שלא זכו בפרי בטן.

זה היה כמה עשרות שנים לאחר גירוש ספרד (בתשעה באב הרנ"ב). משפחות רבות של מגורשים מצאו את מקומן בירושלים, ובזכות עלייה זו גדל היישוב היהודי. בין העולים היתה גם משפחתו של רבי שלמה לוריא אשכנזי.

יום אחד ישב רבי שלמה בבית הכנסת אחר התפילה והרבה באמירת תהילים ותחנונים. הוא נותר לבדו בבית הכנסת, ופתאום הופיע לפניו איש זקן ונשוא פנים. לרגע נבהל רבי שלמה, אך האיש פתח ואמר: "אליהו הנביא הנני. באתי לבשרך כי נתקבלו תפילותיך, וייוולד לכם בן צדיק אשר אור תורתו יאיר את העולם כולו. בעת הברית אל תתחיל עד שאבוא, וקראת את שמו יצחק".

אליהו נעלם והותיר את רבי שלמה נפעם ונרגש. הוא לא מיהר לביתו אלא הוסיף לשבת בבית הכנסת כל היום, שקוע בתפילות ובתחנונים שאכן יזכה למילוי הבטחה שמימית זו. כאשר שב לביתו לעת ערב אף לא סיפר על כך לאשתו.

עברה שנה ולבני הזוג נולד בן בעל פנים טהורות ומאירות. בשמחתם שמחו כל מכריהם, מאנשי ירושלים, אשר ציפו בדריכות לחגיגת הברית המרגשת.

יום הברית הגיע. הכול היה ערוך ומוכן. ליד השולחנות המתינו גדולי ירושלים וחכמיה, אולם על פניו של רבי שלמה נראתה מתיחות. כל העת הביט לעבר הפתח, כמצפה לאורח מיוחד.

הקרואים החלו לדחוק בו, אולם רבי שלמה חזר ואמר: "עדיין לא הגיעו כולם". השעה התאחרה מאוד ומקצת האורחים כבר עזבו את המקום, ואז הופיע בפתח אליהו הנביא ואמר: "עמדת בניסיון כאשר המתנת לי".

האורחים לא הבינו את פשר החיוך המאושר שעלה על פני האב, אשר החל בעריכת הברית. האורחים לא זכו לראות את אליהו, ורק רבי שלמה לבדו ראה אותו. הילד נקרא יצחק.

בהתרגשות לקחו בני הזוג את התינוק לאחר הברית. הם הבינו כי ילד כזה ראוי לשמירה מיוחדת. האשה גילתה דבר פלא באוזני בעלה, כי מיד לאחר הברית התרפא המקום כאילו נימול הילד לפני כמה ימים.

כבר בנעוריו ניכרו בילד כישרונות מופלאים, עם שקידה יוצאת דופן על לימודו, אך רבי שלמה לא זכה לראות את בנו בגדולתו. כאשר היה הילד בן שמונה נפטר האב. האלמנה ניסתה להתפרנס בכוחות עצמה, ללא הצלחה. על כן החליטה לצאת עם בנה למצרים, לבקש את עזרת אחיה.

אחיה של האם, רבי מרדכי פרנסיס, היה מנכבדי קהילת מצרים. הוא קיבל אותם בסבר פנים יפות, דאג לכל מחסורם, ואת הילד יצחק הכניס לשיבת הרדב"ז, הלוא הוא רבי דוד בן זמרא, שבה למדו למדנים מופלגים במיוחד.

זמן קצר אחר כך נשא הנער יצחק את בתו של דודו, רבי מרדכי. האשה הצעירה ידעה להעריך את מעלותיו של בעלה וליוותה אותו במסירות בכל אשר ילך.

ישיבת הרדב"ז לא סיפקה את צימאונו של הצעיר, והרדב"ז שלחו לישיבת רבי בצלאל אשכנזי, המופלגת עוד יותר בחכמה וביראה. ימים ולילות שקד יצחק על התורה

עד למעלה מכוחותיו, וזכה להגיע לשלימות בעבודת ה'. סודות התורה נתגלו לפניו ורוח הקודש החלה מפעמת בקרבנו. אז גם נודעה לו שליחות נשמתו, אולם הגילוי הגדול עדיין היה לפניו.

יום אחד, בשעה שישב בבית הכנסת במצרים, ראה כי אחד המתפללים אוחז ספר בידו, וכאילו מתפלל מתוכו, אולם כאשר הביט בספר מקרוב ראה כי אין זה סידור תפילה אלא ספר ששוליו מלאים הערות בכתב יד, ספר העוסק בסודות וברזים שבתורה.

הוא פנה אל המתפלל ושאל: "סלח לי מר, אולי תאמר לי מניין לך ספר זה?". האיש נבוך וסיפר כי יהודי פשוט ועם הארץ הוא, העוסק במסחר בארצות הסביבה. לקרוא לשון הקודש לא למד מעולם, ותמיד התבייש בראותו את הכול מתפללים מתוך סידור ורק הוא אינו יודע. באחד ממסעותיו מצא את הספר הזה, ומאז הוא לוקח אותו עמו, וכאשר הוא נכנס לבית הכנסת, הוא מדפדף בספר, כדי שהמתפללים יחשבו שהוא מתפלל מתוך סידור.

רבי יצחק עודד את רוחו וביקש לקנות ממנו את הספר במחיר גבוה. האיש דחה את הצעתו הנדיבה ואמר כי הוא מוכן להעניק לו את הספר חינם אין כסף, אך בפיו בקשה אחת: "הלוא אתה חתנו של רבי מרדכי פרנסיס, הממונה על המכס במצרים. סחורה חשובה הבאתי לנמל, והיא תקועה אצל עובדי המכס. בקש מדודך לשחרר בעבורי את הסחורה ואתן לך את הספר".

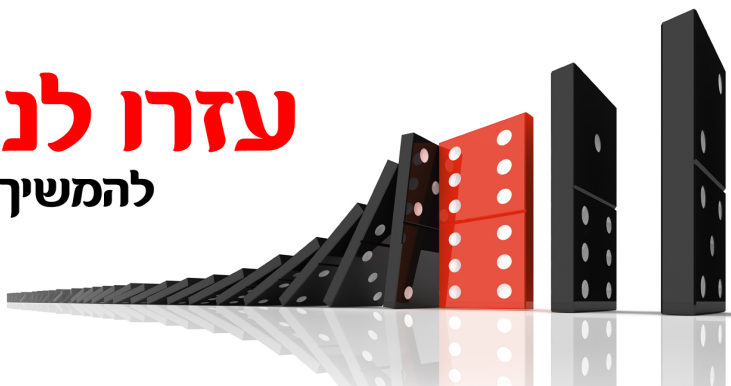
לא השתהה רבי יצחק, ומיהר אל בית דודו חותנו לעשות כבקשת האיש. בהיותו נכבד בבית חמיו סודרו הדברים חיש מהר, הסחורה השתחררה, ורבי יצחק קיבל את הספר.

זו היתה ההתוודעות הראשונה של רבי יצחק עם ספר הזוהר. הוא דבק בו והעמיק בסודותיו. לא חלפו הימים והוא נודע בכינויו הארצי, הלוא הוא רבנו יצחק לוריא אשכנזי, ראש חכמי תורת הנסתר, שגילה והפיץ את פנימיות התורה וסלל את הדרך בנתיבותיה.

(לרגל ה' במנחם-אב, יום הילולת האר"י ז"ל)

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-נ'גלה) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-נ'סתר). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נ'גלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת דברים

משה מסכם, מוכיח ומזהיר

בראש חודש שבט בשנה הארבעים לצאת ישראל ממצרים, כחמשה שבועות לפני פטירתו, מסכם משה רבנו בעת חניית העם בעבר הירדן המזרחי, כמה מהמאורעות שאירעו בשנות הנדודים במדבר. הוא נושא בפני בני ישראל דברי תוכחה על מעללי אבותיהם במדבר ודברי אזהרה לקראת הכניסה לארץ ישראל.

משה פותח בדברי רמז המוכיחים את העם על חטאיו: תלונותיהם הרבות; עבודת בעל פעור; חטא העגל; מחלוקת קורח וכל עדתו; פרשת המרגלים ועוד.

לאחר מכן הוא סוקר את מהלך הענינים למן יציאתם על פי ציווי ה' מהר סיני, לאחר קבלת התורה, במגמה להגיע תוך ימים ספורים לארץ ישראל. אלא שעד מהירה, מביאות תלונותיהם וחטאיהם לעיכובים ולהארכת הדרך.

משה מתאר כיצד כשל כחו תחת משא טורח העם, מה שהביאו למנות (בעצת יתרו חותנו) שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות אשר ישאו על שכמם חלק חשוב מטורח ההנהגה וישפטו את העם בצדק ובישור.

חטאי המרגלים והמעפילים ותוצאותיהם

בדבריו מזכיר משה לעם העומדים להיכנס לארץ את בקשת העם כי יישלחו מרגלים שיתורו את ארץ כנען

כדי לעמוד על טיבה ועוצמת יושביה.

הסכמתי לכך, אומר משה, אך התוצאה היתה מאכזבת. כאשר חזרו המרגלים ובפיהם דיבת הארץ רעה, סרבתם לעלות אל הארץ המובטחת בשל יושביה הענקים ועריהם הבצורות. זאת למרות שראיתם הפירות המופלאים שהביאו המרגלים עימם מן הארץ ושמעתם את דברי השבח שסיפרו אודותיה, אשר ארץ זבת חלב ודבש היא.

הדבר עורר את כעס ה' אשר גזר על כל יוצאי מצרים הבוגרים כי ימותו במדבר. גזירה זו לא כללה את כלב ויהושע שהעידו כי טובה הארץ מאד מאד, וכן לא את דור הבנים שטרם הגיעו לגיל עשרים.

בשל רצונם לתקן את המעוות, יצאו המעפילים מיד למלחמת כיבוש הארץ. הזהרתי אותם, אומר משה, כי ללא רשות מה' לא יצלח הדבר ויסתיים באסון. אך הללו סרבו לחזור בהם והוכו על ידי האמוריים. בשל חטא המרגלים נגזר על העם לנדוד במדבר ארבעים שנה.

כיבוש ארצות סיחון ועוג

חטאם של המרגלים האריך בשלושים ושמונה שנה את שהותם של בני ישראל במדבר. ונמצא כי בסך הכל, בצירוף השנתיים שקדמו לכך, שהה העם במדבר ארבעים שנה.

משה ממשיך ומספר אודות ציווי ה' לישראל בנוגע

עבר הירדן המזרחי לראובן, גד וחצי שבט המנשה

לאחר כיבוש ממלכות סיחון ועוג, מזכיר משה, הוענקו ארצותיהם שבעבר הירדן המזרחי לשבטי ראובן, גד וחצי שבט המנשה. נחלתם זו ניתנה להם בתנאי שיצאו הם חלוצים לפני בני ישראל למסע כיבוש ארץ ישראל המערבית.

דברי חיזוק ליהושע

את דבריו מסיים משה בדברי חיזוק ליהושע תלמידו אשר ינהיג את העם לאחר מותו. משה מצווה לאזור אומץ אל מול ההתמודדויות שעוד נכוננו לו ולבטוח בה, אשר כשם שהכה את מלכי האמורי והבשן, כך יכה את יתר המלכים בארץ ישראל: "לא תיראום, כי ה' אלוהיכם הוא הנלחם לכם".

לאדומים בני עשיו, אשר אין להלחם בהם כיון שארצם ירושה היא להם. יש להניח להם אף כי לא אפשרו את מעבר העם דרך ארצם. כך גם משהגענו לגבול מואב ועמון, נצטוונו שלא להלחם גם בהם באשר ארצם ירושה היא להם כיון שבני לוט הם.

הראשון שהיה עליו לשלם את מחיר תוקפנותו כנגד ישראל היה סיחון מלך האמורי. לנוכח סירובו לאפשר את מעבר העם דרך ארצו, הורה הקב"ה לאסוף אנשי חיל מבני ישראל ולהכותו ואת כל עמו. אחריו מוכה גם עוג מלך הבשן ובני ישראל משתלטים על כל הערים הכבושות ומתיישבים בהן.

התחדשנו!

בואו לבקר

באתר המשודר

www.tanya.com

על ידי הירידה זוכים לעלות נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

"ועתה ישראל שמע" (דברים ד,א)

על שבת חזון אמר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, שבשבת זו – 'חזון' מלשון מחזה – מראים לכל יהודי את בית המקדש השלישי מרחוק. נשמתו של כל יהודי חוזה בו ומתעוררת.

רבי לוי יצחק המשיל זאת לאב שתפר לבנו בגד נאה, והבן קרעו. תפר לו בשנית, ושוב קרעו. תפר האב בגד שלישי, אך לא מסרו לו, אלא הראהו לו מדי פעם, כדי שייטיב את דרכו, ואז יקבלו. כך אנו גרמנו בחטאינו לחורבן שני בתי המקדש, ועתה הכין לנו הקב"ה את הבית השלישי, ובכל שבת חזון הוא מראה לנו אותו מרחוק, כדי שנתעורר בתשובה ואז נזכה לבניינו. זו משמעותו של 'חזון' – ראייה מרחוק.

דור השמיעה

גם פרשת דברים, הפותחת את ספר 'משנה תורה', רומזת על ענין זה. החומשים הקודמים נאמרו לדור המדבר, דור דעה. דור זה ראה את הקב"ה על הים ובהר סיני. הקשר שלו עם הקב"ה היה בבחינת ראייה. כשרואים דבר מה, אין שום אפשרות להטיל בכך ספק, כי הדבר ברור ומוחלט, גלוי לעיניים.

לעומת זאת, את חומש דברים אמר משה לדור שנכנס לארץ ישראל. זה דור שכבר בא במגע עם גשמיות העולם, עם ההעלם וההסתר. בני הדור החדש לא ראו את גילוי ה', אלא היו בדרגה נמוכה יותר, בדרגת שמיעה; הם רק שמעו מאבותיהם על ההתגלות האלוהית (לכן פנה אליהם משה במילים: "ועתה ישראל

שמע"). שמיעה, אף המהימנה ביותר, עלולה להתערער על ידי קושיות וספקות. אין היא מוחלטת כמו הראייה.

היתרון בירידה

לכן היה צריך משה לצוות את הנכנסים לארץ על מסירות נפש למען ה' ותורתו, ולחזקם ולהזהירם באזהרות נוספות, משום שהאמונה שלהם היתה בדרגה נמוכה יותר, בדרגת שמיעה בלבד.

אך אף על פי שהנכנסים לארץ היו בדרגה נמוכה יותר מדור המדבר, זכו דוקא הם ליתרון עצום: משכן שילה ובית המקדש נבנו דוקא לאחר הכניסה לארץ. על דור המדבר, עם כל מעלותיו, נאמר: "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה (זו שילה) ואל הנחלה (זו ירושלים)", וה'מנוחה' הזאת ניתנה דוקא לדור הנחות יותר, דור הבנים.

חורבן וגלות

כאן אנו רואים את החיבור בין הירידה לבין העלייה. דוקא בתוך הירידה, בתוך העיסוקים הגשמיים והעדר הגילוי של אור ה', אנו בונים את המקדש לה' – "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים".

זו גם משמעותה של שבת חזון: מצד אחד, זו השבת שלפני תשעה באב, זמן החורבן, תכלית הירידה; ומצד שני, דוקא על ידי ירידה זו נגיע לתכלית העלייה של הגאולה השלימה. והדבר בא לידי ביטוי בכך, שדוקא בשבת זו מראים לנו את בית המקדש השלישי, הנעלה מקודמיו, שייבנה במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו.

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ב')

מיליוני צפיות – באתר, ביוטיוב
ובפייסבוק - בקרו אותנו:

www.tanyaor.com

סדר התנ"ך

תניא
מודעות
עצמית
ביהדות

עודה ראשונה לנפש

שבת שלום!!!

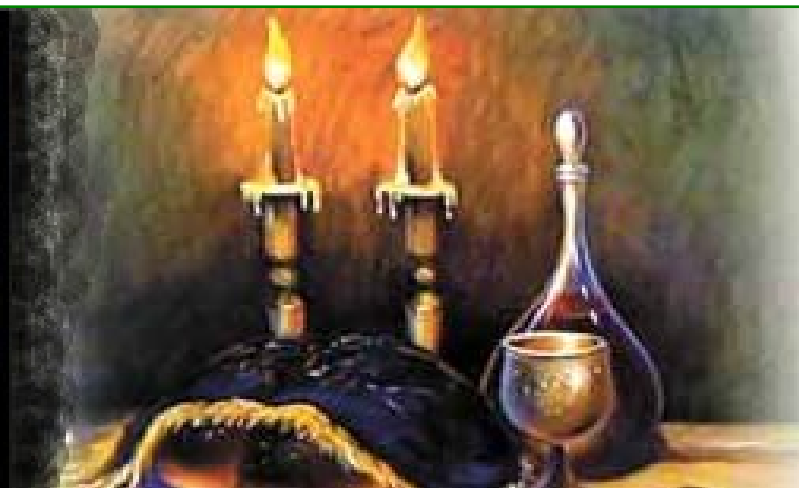
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	כניסת השבת	עיר (שעון קיץ)
20:07	19:54	י-ם
20:10	19:09	ת"א
20:11	19:01	חיפה
20:09	19:10	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון